

XXV. državno Natjecanje iz hrvatskoga jezika

27. listopada 2020.

drugi (II.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenkasti broj i riječ)

broj bodova:

100	
------------	--

Upute natjecateljima

1. Ispit se piše 100 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati kemijskom olovkom crne ili plave boje na za to predviđena mjesta. Tinta se ne smije moći obrisati.
7. U ispitu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo ti uspjeh na Natjecanju!

Državno povjerenstvo:

1. _____
(predsjednica Državnoga povjerenstva)
2. _____
(član Državnoga povjerenstva)
3. _____
(član Državnoga povjerenstva)

1. Upiši slovo č ili ć.

Obra___eni___e, prije nego što stupiš u taj sve___eni___ki red, kreni na hodo___aš___e koje će ti omogućiti pro___iš___enje duše.

4	
---	--

2. Četiri su podcrtane riječi netočno napisane. Napiši te četiri riječi u točnome obliku.

More se bjelasalo na suncu. Ustala je u zoru kako bi donijela drvo za ogrijev. Na odlasku u šumu ispratio ju je pijevčev pijev. Dugo je tražila suho triješće. Njegova ozlijeda još nije zacijeljela, pa je sad brinula i o njemu i o dijetešcu u koljevčici.

_____, _____
_____, _____

4	
---	--

3. Prepiši pisanim slovima, prema pravopisnim pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova, dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.

Moj susjed živi u _____
ULICI BERNARDINA SPLIĆANINA

i ima dva _____
SIBIRSKA HASKIJA

_____ i _____
HLADNOGA RATA TREĆE INDUSTRIJSKE REVOLUCIJE

na svakodnevicu ljudi u pojedinim zemljama _____
TREĆEGA SVIJETA

Izolaciju tijekom pandemije izazvane _____ proveo je pišući knjigu.
KORONAVIRUSOM

6	
---	--

14	
----	--

4. Prepisi rečenice služeći se pravopisnim znakovima.

a) Boli li te još uvijek palac na lijevoj ruci koji si jutros udario upitao me

---

---

b) Odgovorila mi je Studij sam upisala 2006 2007 a diplomirala sam 2010 2011

---

c) Ne samo da je bio brži nego je na cilj stigao 1 05 min prije drugoplasiranoga

---

---

d) Putovali su autocestom Zagreb Split pa nisu bili iscrpljeni putovanjem

---

4	
---	--

5. Dopuni rečenice riječima koje će sadržavati korijenski morfem zadan u zagradama. Riječ mora biti jezično i smisljeno točno uvrštena u rečenicu. Slijedi riješeni primjer!

o) Nakon neprimjerenih povika sukob navijača na tribinama bio je neizbježan. (bijeg)

a) Kremu od vanilije treba ravnomjerno _____ po biskvitu. (red)

b) Ispunjeni su svi zahtjevi, pa podržava _____ ulazak zemlje u savez. (uvjet)

c) Tekst te lirske pjesme kasnije je _____ i često se izvodi. (glas)

d) Suprotstavio se mnogim vjerovanjima i bio poznat kao _____ dogma. (spor)

e) Istraživala je na internetu kako najjednostavnije _____ kosti iz pileta. (stran)

5	
---	--

6. Rastavi riječi na morfeme služeći se spojnicama.

Pokušat će obrazložiti razloge za pojačanu potražnju.

obrazložiti _____

potražnju _____

2	
---	--

11	
----	--

7. Imenuj sve glasovne promjene provedene u podcrtanim riječima.

Konjanički potporučnik osvojio je **smionim** naletom čak **pedeset** barjaka.

konjanički _____,
 potporučnik _____,
 smionim _____,
 pedeset _____.

4	
---	--

8. Dopuni tekst traženim oblicima zadanih riječi.

Odvažna _____ mladića ubrzo _____ u potragu za
 (tri, br. imenica) (krenuti, aor.)

_____ djevojkama koje _____ dan ranije
 (dvije) (izgubiti se, plpf.)

_____ gorom. Uskoro načelnik obližnjega _____
 (šetati, gl. prilog) (zaselak)

u potragu pošalje i _____ kola te tri _____
 (pet, brojevni pridj.) (dobar, superlativ)

lovačka psa koja _____ seljani. Nitko od tih potencijalnih
 (imati, impf.)

_____ nikoga i _____
 (spasilac) (ne pronaći, kond. II.) (nikoji, za)

od djevojaka _____ spasa da lugar ne _____
 (ne biti, kond. I.) (otkriti, aor.)

trag _____ bića koji ga _____
 (neobičan) (podsjećati, impf.)

na _____ ili _____ stopice.
 (svizac, posvojni pridj.) (lisica, posvojni pridj.)

Naime lugar nakon svojega _____
 (zajutrak) (krenuti, aor.)

obilaziti _____ mlado _____ u južnome
 (sav) (hrast, zbirna im.)

_____ šume, ondje _____ na neobične tragove i,
 (dio) (naići, aor.)

_____ ih, pronađe i djevojke iz _____ i
 (slijediti, gl. prilog) (Rio de Janeiro)

njihova _____ pratitelja, psića _____.
 (malen) (Charlie)

28	
----	--

32	
----	--

9. Odredi padež podcrtanim riječima u tekstu. Kratice (N, G, D, A, V, L, I) napiši na crte pokraj riječi.

Kiša je cijelo jutro klizila niz prozor kap po kap. Prozorsko staklo, koje se sinoć gotovo razbilo, bilo je mutno od vijugavih mlazova vode. Dojmile su ga se te prozime zmijolike linije.

jutro _____ kap _____ koje _____ ga _____

4	
---	--

10. Oblikuj odnosne pridjeve od zadanih imenica.

a) Nekoliko je godina istraživala jedan _____ (Dugi otok)
čakavski govor.

b) Njegova obitelj živjela je uz _____ (Hrvatska i Mađarska)
granični prijelaz.

c) Moju najdražu knjigu napisao je _____ (zen-budizam)
redovnik Shunmyo Masuno.

3	
---	--

11. Pozorno pročitaj rečenicu i odgovori na pitanja: *Nova ti je majica mrak!*

a) Koji je oblikotvorni morfem prisutan u sklonidbi podcrtane riječi?

_____

b) Kojim bi dvjema vrstama mogla pripadati podcrtana riječ ako smatramo da sadržava oblikotvorni morfem?

_____, _____

3	
---	--

12. Napiši brojeve riječima i u odgovarajućim oblicima sa zadanim imenicama.

Na žalost su stajala _____ (25, ronilac) dok je

_____ (5, dijete) trčkaralo po pijesku.

2	
---	--

12	
----	--

13. Oblikuj rečenice koje zadovoljavaju zadane uvjete.

a) Oblikuj smislenu rečenicu u kojoj je riječ *širok* prilog.

_____

b) Oblikuj smislenu rečenicu u kojoj je riječ *niže* prijedlog.

_____

c) Oblikuj smislenu rečenicu u kojoj je riječ *put* čestica.

_____

3	
---	--

14. Odredi kojim vrstama pripada riječ što prema svojoj ulozi u zadanim rečenicama.

a) Zadatci što sam ih riješio sigurno su točni!

_____

b) Što doista misliš da nisam na to računao?

_____

c) Što ste tako blijedi, jeste li doručkovali?

_____

3	
---	--

15. Oblikuj smislenu rečenicu koja sadržava zadane članove rečeničnoga ustrojstva. Rečenica može sadržavati i druge članove.

a) izravni objekt u genitivu dopunjen imeničkim atributom i priložnu oznaku namjere

_____

_____

b) subjekt izrečen rednim brojem, imenski predikat dopunjen pridjevnim atributom i priložnu oznaku pogodbe

_____

_____

7	
---	--

16. Raščlani višestruko složenu rečenicu na surečenice i odredi im vrstu.

Tko tvrdi da je lud nije lud jer da je lud ne bi znao da je lud.

surečenica	vrsta surečenice

19	
----	--

6	
---	--

Pozorno pročitaj početak *Predgovora* knjige *Uvod u jezičnu morfologiju* Ivana Markovića (2012.). Odgovori na pitanja.

Morfologija je more. Ova knjiga reda je veličine malo veće lokve, toliko da se smoče cipele. Osim što ima vlastite interese kao nauk o ustroju riječi, morfologija je tijesno povezana s fonologijom i sintaksom, s leksikom i leksikonom, s praksom i normom, s jezičnim posuđivanjem i tabuom, s ljudskom kognicijom i konceptualizacijom. O svakome makar i sporednu pojmu spomenutu u ovoj knjizi postoji manja biblioteka referentne literature, a brzina kojom se nova literatura i spoznaje objavljuju i njihova količina obeshrabrujući su otprilike jednako kao što nam je to i njihova dostupnost. Novi *Oxfordov* priručnik padeža ima devetstotinjak stranica, *Cambridgeov* crveni niz ima dva aktualna pregleda o padežu, a gdje su svi ostali priručnici i radovi svih ostalih izdavača i tradicija, američki, njemački, ruski, poljski, francuski, novozelandski (nije šala); ako ti je sve i dostupno, a nije – u nas se kao normalno uzima da fakultetske biblioteke u odnosu na kućne izgledaju smiješno – i ako se u sve uspiješ uputiti, a ne možeš jer ti dan ne traje osamdeset sati, ne poznaješ dobro ni iz prve ruke staru indijsku školu, a Pāṇini¹ je ionako sve već bio objasnio, drugi skoro da ništa nisu trebali ni pisati. (...)

1. *Pāṇini* – staroindijski gramatičar, autor najstarije poznate gramatike, sanskrske gramatike s oko 4000 pravila izraženih u aforizmima

17. Opiši dva obilježja znanstvenoga stila u tekstu.

2	
---	--

18. Opiši dva obilježja književnoumjetničkoga stila u tekstu.

2	
---	--

19. Opiši dva obilježja razgovornoga stila u tekstu.

2	
---	--

20. Sažmi središnju autorovu misao iz teksta u jednu nezavisnosloženu rečenicu.

8	
---	--

2	
---	--

Pozorno pročitaj tekst. Odgovori na pitanja.

Postoje tri faze pamćenja kojima prolazi informacija: senzorno, kratkotrajno i dugoročno, te pet kontrolnih procesa: pozornost, ponavljanje, kodiranje, pronalaženje i dosjećanje.

Senzorno pamćenje vrlo kratko zadržava informacije u nepromijenjenome obliku (vid ~0.5 sekunde, sluh ~2 sekunde). Važnost je senzornoga pamćenja u tome što omogućuje uspješno prepoznavanje oblika, a to se prepoznavanje temelji na interakciji s dugoročnim pamćenjem jer su u dugoročnome pamćenju pohranjena obilježja koja služe prepoznavanju oblika. Treba napomenuti i da je kapacitet senzornoga pamćenja praktički neograničen.

Kratkotrajno pamćenje dobiva informacije iz senzornoga, gdje se one mogu u nepromijenjenome obliku ponavljanjem zadržati beskonačno dugo. Ako informacije dobiju pozornost, kodiranjem prelaze u dugotrajno pamćenje. Kratkotrajno pamćenje služi nam za obavljanje triju različitih funkcija:

- 1) kratkotrajno pamćenje informacije koja nam kasnije neće trebati (ponavljanje)
- 2) kodiranje radi pohranjivanja u dugotrajnome pamćenju
- 3) za radno pamćenje, tj. povratak informacije koja nam trenutno treba iz dugoročnoga pamćenja (dosjećanje).

(**izvor:** http://neuron.mefst.hr/docs/katedre/med_humanistika/Medicina/MHI/Ucenje,%20pamcenje%20i%20zaboravljanje.pdf)

21. Koje osjetilo ima veći utjecaj na pamćenje, vid ili sluh?

_____

1	
---	--

22. Kakav je kapacitet senzornoga pamćenja?

- a) beskonačan
- b) dugotrajan
- c) ograničen
- d) repetitivan

1	
---	--

23. Što treba prethoditi kodiranju da informacija prijeđe u dugotrajno pamćenje?

_____

1	
---	--

24. Zašto je dugotrajno pamćenje važan čimbenik u senzornome pamćenju?

_____

4	
---	--

1	
---	--